

Paskutiniame šią vasarą Europos Parlamento narių Andriaus Kubiliaus ir Rasos Juknevičienės pokalbyje iš plenarinės sesijos Strasbūre daugiausiai dėmesio buvo skirta Vilniuje vykusiam NATO viršūnių susitikimui.

„Daug buvo emocijos, pakilimo, laukimo, kad kažkoks ypatingas stebuklas įvyks, bet šiandien, nusiūgus aistroms, po tos dienos, kai buvo paskelbta, kad Ukrainai nebus pakvietimo pagrindinėje deklaracijoje, aš vis tik galvoju, kad šis viršūnių susitikimas buvo ypač reikšmingas įvykis, ypač, kai žinau NATO iš vidaus“, – kalbėjo R. Juknevičienė.

Ji prisiminė darbą Krašto apsaugos ministerijoje, kuomet teko dalyvauti ne viename susitikime – ir viršūnių, ir gynybos ministrų.

„NATO dabar kaip diena ir naktis, pats NATO yra labai stipriai pasikeitęs ir priima labai svarbius sprendimus ir dėl gynybos planų. Mes visų detalių nežinome, žiūrėkite ir Indijos, ir Ramiojo vandenyno šalys atvykę, ir Kinijos klausimas į Lietuvos žemę atsikėlė. Aišku, kad buvo prarastos kai kurios galimybės“, – išpūdžiais dalijosi EP narė.

Ji šį viršūnių susitikimą vertina kaip labai didelį žingsnį į priekį mūsų visų saugumui, jau nekalbant apie Švedijos priėmimą.

„Tačiau, jei reikėtų dabar rinktis – ar pakvietimas jau Vilniuje, ar ATACAMS ir F-16, tai aišku, kad dabar Ukrainai yra svarbiausia ginkluotė“, – sakė R. Juknevičienė.

Europarlamentaro A. Kubiliaus nuomone, Lietuva, kaip organizatorė, pasirodė tikrai neblogai. „Tikrai net pavydas ėmė matant vaizdus iš Vilniaus, ir Lukiškių aikštėje, ir JAV Prezidento kalbą“, – sakė A. Kubilius bei perdavė daugybę ukrainiečių padėkų, kurias girdėjo šią savaitę duotų interviu metu.

Vis dėlto politiko teigimu, „tai mes turėtume dėkoti Ukrainai, už tai, kad gina, ne tik save, bet ir mus visus“.

Jis pažymėjo, kad priimti ir svarbūs sprendimai – gynybos planai visai Europai. Tačiau, pasak A. Kubiliaus, sprendimai dėl Ukrainos palieka kartoką prieskonį:

„Manau, kad Ukrainai reikia visko: ir ATACAMS, ir raketų, kurias prancūzai atvežė, bet reikia ir labai aiškaus geopolitinio signalo, kad Ukraina yra pakviečiama tapti NATO nare. Ir čia dar nepavyko sudėlioti taškų, nes kas paskelbta komunikate dėl Ukrainos narystės ir dėl būsimo pakvietimo, „kai visos šalys sutars“, man paliko tokį keistą išpūdį. Man pasirodė, kad

gana atsainiai parašyta, galbūt paskutinę naktį ta formuluotė buvo derinama, nes iš tikrųjų ji praktiškai atkartoja Bukarešto frazę. Pasakymas, kad Ukraina bus pakviesta, kai visos šalys sutars, yra tiesiog iš NATO statuto, tad nieko naujo nepasakė. Bet galbūt yra gerai, kad dabar žinome, jog prieštaraujančios šalys yra Vokietija ir JAV, todėl reikia sutelkti visas politinio įtakojimo jėgas į šias šalis”, – pažymėjo A. Kubilius.

Jo nuomone, čia svarbūs yra du dalykai – niekas nesiginčijo, kad Ukraina taps NATO nare, greičiausiai po karo, dėl to, kad šalis narėms ratifikuoti Ukrainos narystės sutartį karo metu tikrai gali būti sudėtinga, pats V. Zelenskis tą pripažino.

„Tačiau atskiras klausimas, kada Ukraina turėtų ar galėtų sulaukti pakvietimo, nes tai yra atskiras geopolitinis veiksmas, atskiras geopolitinis signalas tiek pačiai Rusijai, tiek jos kariniam ir politiniam elitui, kad suprastų, kad Ukraina yra Vakarų pusėje ir jiems tęsti karą ir kariauti su kažkuo (red. nenaudinga), jie gauna tik priešingą rezultatą. Švedija tampa NATO nare, Suomija jau tapo prie Rusijos sienos. Proga padaryti tokį pakvietimą praleista“, – sakė A. Kubilius, primindamas, kad kriterijai apie demokratiją ir korupciją skamba nelabai solidžiai, nes prieš keletą metų tikrosiomis narėmis buvo priimtos Albanija, Juodkalnija, Šiaurės Makedonija, kuriose šiose srityse situacija nėra gera.

Šiomis dienomis ir Europos Parlamente įvyko šioks toks proveržis – priimtas atskiras įstatymas (jam dar reikės sulaukti galutinio patvirtinimo), kad ES galėtų gaminti ir paremti industriją gaminant didesnius artilerijos ir šovinių kiekius, nes niekas nesitikėjo ir nesiruošė tokio pobūdžio karui, kur jų reikia tiek daug.

Tolimesni scenarijai, pasak R. Juknevičienės, gali būti tokie: amerikiečiai pasiliko galimybę pakviesti Ukrainą į NATO Vašingtone vyksiančiame viršūnių susitikime prieš Prezidento rinkimus, tačiau yra Prezidento Zelenskio paminėtas blogasis scenarijus – amerikiečių ir Rusijos galimai palaikomas ryšys, kai derybų metu narystės klausimas gali būti padėtas ant stalo. „Tačiau akivaizdu, kad Rusijai nerimą kelia susitikimo metu priimti gynybos planai, Švedijos ir Suomijos priėmimas bei kiti sprendimai“, – kalbėjo europarlamentarė.

„Kai yra nedrįstama priimti sprendimo dėl pakvietimo, kai pakvietimą atsieji nuo narystės, kai yra sutarta, kad po karo informinsi, bet, kad dabar nedrįstama pakvietimo duoti, tada kyla klausimas, kokios yra to priežastys? Kad Ukraina yra nepasiruošusi dėl demokratijos ir kitų dalykų – visiškai neįtikina. Kariniu požiūriu ji pasiruošusi geriau nei daugelis NATO šalių – tai akivaizdu, tuomet lieka vienintelis dalykas, kad nedrąsa priimti sprendimą dėl pakvietimo yra kažkokiu būdu susijusi su Putinu“, – samprotavo A. Kubilius.

EP narė R. Juknevičienė papildė, jog galimai „kišenėje laikoma kažkas. Politikų nuomone,

gali būti, jog bijomasi ir totalinės Ukrainos pergalės, kas galėtų atnešti Rusijos griūtį, o kartu ir didelę nežinomybę.

Tačiau, pasak europarlamentarų, susitikime nebuvo ženklų ar minčių, jog Ukrainai reikėtų padėti mažiau, veikiau atvirkščiai – tai džiugina.

Nepaisant to, kas parašyta komunikate, tačiau žiūrint į visą susitikimo kontekstą akivaizdu, jog Ukraina yra priartėjusi prie narystės ir ši mintis nieko nebestebina, o dar neseniai buvo kitaip. „Lūžis didžiulis, aišku, ukrainiečių kraujo sąskaita, baisaus karo sąskaita tie lūžiai įvyko, bet įvyko“, – sakė R. Juknevičienė.

A.Kubilius priminė, kad Ukrainai reikalinga ne tik karinė ir geopolitinė parama, bet ir humanitarinė. Jis pristatė dar vieną iniciatyvą, kurios metu padedant Chersone po Kachovkos hidroelektrinės sprogimo užlietoms teritorijoms pradedama rinkti parama (traktoriai, ekskavatoriai, mobilios skalbyklos ir t.t.). Daugiau informacijos apie tai galima rasti A. Kubiliaus socialinio tinklo *Feisbuke* profilyje.

